

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Селекція і насінництво польових культур»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	Спеціальність 201 – Агрономія, Освітньо-професійна програма Агрономія
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова навчальна дисципліна
Курс, семестр	Курс – 4, семестр – 7.
Трудомісткість	Загальна кількість годин – 180, Кількість кредитів – 6
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології Кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач:</i> Білявська Людмила Григорівна доктор с.-г. наук, професор <i>Контакти:</i> ауд. 1 (навчальний корпус №1) <i>e-mail:</i> Ljudmyla.bilyavska@pdau.edu.ua <i>тел.</i> 050-9481757 https://www.pdau.edu.ua/people/bilyavska-lyudmyla-grygorivna
Мета вивчення навчальної дисципліни	Сформувати у здобувачів вищої освіти знання, вміння та практичні навички з наукової селекції та насінництва сортів і гетерозисних гібридів польових культур. Навчити здобувачів вищої освіти сучасним методам створення, добору, оцінювання селекційного матеріалу, технологіям селекційного процесу і методам сортового контролю.
Компетентності	ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ФК1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).

	<p>ФК2. Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції.</p> <p>ФК8. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.</p> <p>ФК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.</p>	
Результати навчання	<p>ПРН5. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.</p> <p>ПРН11. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.</p>	
Методи навчання	<p>словесні методи: лекція, розповідь-пояснення; бесіда.</p> <p>наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження.</p> <p>практичні методи: лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою, конспектування, тезування, розрахункові роботи.</p> <p>самостійна робота без контролю викладача: завдання самостійної роботи.</p>	
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Селекція рослин і основні напрями її розвитку.</p> <p>Тема 2. Вчення про сорт і вихідний матеріал для селекції рослин.</p> <p>Тема 3. Методи створення вихідного матеріалу.</p> <p>Тема 4. Методи добору і оцінювання селекційного матеріалу.</p> <p>Тема 5. Організація і техніка селекційного процесу.</p> <p>Тема 6. Організаційні основи насінництва.</p> <p>Тема 7. Системи насінництва польових культур.</p> <p>Тема 8. Технологія вирощування та післязбиральне оброблення насіння.</p> <p>Тема 9. Сортовий і насінневий контроль у насінництві польових культур.</p>	
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти денної форми навчання</p>	
	Бали	<i>Критерії оцінювання виконання лабораторних робіт</i>
	1	якщо лабораторне завдання виконано й оформлено з незначними порушеннями методичних вимог і здобувач вищої освіти допускає помилки щодо розуміння суті теми, що можуть спотворювати суть питань, не вміє обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час захисту роботи, допускає помилки у застосуванні термінології;
	2	якщо лабораторне завдання виконано й оформлено, згідно методичних вимог й здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння суті теми, але викладає матеріал не досить

		повно, не завжди глибоко обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями з допомогою викладача, а також мають місце помилки і неточності у застосуванні термінології;	
	3	якщо лабораторне завдання виконано й оформлено, згідно методичних вимог і здобувач вищої освіти розуміє суть теми, ґрунтовно і послідовно викладає засвоєний навчальний матеріал, демонструє належне оволодіння змістом і навичками, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх, застосовуючи	
	4	якщо лабораторне завдання виконано й оформлено, згідно методичних вимог і здобувач вищої освіти розуміє суть теми, ґрунтовно і послідовно викладає засвоєний навчальний матеріал, демонструє повне оволодіння змістом і навичками, критично осмислює питання, застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх, застосовуючи термінологію, що відповідає темі;	
<i>Критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи</i>			
	1	Наявна стисла відповідь, що розкриває основні питання теми, наведена застаріла інформація. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено досить низький рівень теоретичних знань.	
	2	У відповіді не повно розкрито питання, використовується застаріла інформація та матеріал подається без критичної оцінки, не виділені проблемні питання. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено задовільний рівень теоретичних знань.	
	3	У відповіді повно розкрито питання, використовується неточна інформація та матеріал подається без критичної оцінки, не виділені проблемні питання. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено доволі високий теоретичних знань.	
	4	Наявна розгорнута відповідь. Матеріал подано з виділеннями і систематизацією головного, розкриттям суті та критичною оцінкою висвітлення питання у науковій та навчальній літературі. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено всебічні, систематичні, глибокі знання матеріалу.	
<i>Критерії оцінювання відповідей на екзамені</i>			
	1-5	Надана стисла відповідь, що частково розкриває основні питання екзаменаційного білета (або надана відповідь лише на 1 питання із 3-х). Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено досить низький рівень теоретичних знань.	
	6-10	Надана неповна відповідь, що не в повній мір розкриває основні питання екзаменаційного білета (або надана	

		відповідь лише на 2 питання із 3-х). Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено задовільний рівень теоретичних знань.	
	11-15	У відповіді досить повно розкрито з незначними неточностями усі 3 питання екзаменаційного білета. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено достатній рівень теоретичних знань.	
	16-20	Наявна розгорнута відповідь на усі 3 питання екзаменаційного білета. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено всебічні, систематичні, глибокі знання матеріалу.	
		Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти заочної форми навчання	
	Бали	<i>Критерії оцінювання відвідування лекцій</i>	
	1	якщо студент присутній на лекції	
	2	якщо студент присутній на лекції і веде конспект	
	3	якщо студент присутній на лекції, веде конспект, задає питання по темі лекції і активно бере участь в обговоренні теми	
	4	якщо студент присутній на лекції, веде конспект, задає питання по темі лекції і активно бере участь в обговоренні теми	
	5	якщо студент присутній на лекції, веде конспект, задає питання по темі лекції, активно бере участь в обговоренні теми і дає повні відповіді на питання, що свідчить про формування компетентностей та досягнення здобувачем вищої освіти програмних результатів у ході вивчення навчальної дисципліни і програмних результатів.	
		<i>Критерії оцінювання виконання лабораторних робіт</i>	
	1-2	якщо лабораторне завдання виконано й оформлено з незначними порушеннями методичних вимог і здобувач вищої освіти допускає помилки щодо розуміння суті теми, що можуть спотворювати суть питань, не вміє обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час захисту роботи, допускає помилки у застосуванні термінології;	
	3-4	якщо лабораторне завдання виконано й оформлено, згідно методичних вимог й здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння суті теми, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними уміннями з допомогою викладача, а також мають місце помилки і неточності у застосуванні термінології;	

		<p>5-6 якщо лабораторне завдання виконано й оформлено, згідно методичних вимог і здобувач вищої освіти розуміє суть теми, ґрунтовно і послідовно викладає засвоєний навчальний матеріал, демонструє належне оволодіння змістом і навичками, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх, застосовуючи</p>	
		<p>7-8 якщо лабораторне завдання виконано й оформлено, згідно методичних вимог і здобувач вищої освіти розуміє суть теми, ґрунтовно і послідовно викладає засвоєний навчальний матеріал, демонструє повне оволодіння змістом і навичками, критично осмислює питання, застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх, застосовуючи термінологію, що відповідає темі</p>	
		<p><i>Критерії оцінювання виконання контрольної роботи</i></p>	
		<p>5 Робота виконана з суттєвими помилками (надано 30% інформації від загальної)</p>	
		<p>10 Робота виконана на достатньому рівні. Здобувачем надана неповна відповідь (надано 60% інформації від загальної)</p>	
		<p>15 Робота виконана вище середнього рівня. Здобувачем надана достатньо повна відповідь (надано 75% інформації від загальної), є незначні неточності.</p>	
		<p>20 Робота виконана на достатньому рівні (надано 90% інформації від загальної) є незначні неточності</p>	
		<p>25 Робота виконана на високому рівні, розкриті усі питання.</p>	
		<p><i>Критерії оцінювання відповідей на екзамені</i></p>	
		<p>5 Надана стисла відповідь, що частково розкриває основні питання екзаменаційного білета (або надана відповідь лише на 1 питання із 3-х). Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено досить низький рівень теоретичних знань.</p>	
		<p>10 Надана неповна відповідь, що не в повній мірі розкриває основні питання екзаменаційного білета (або надана відповідь лише на 2 питання із 3-х). Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено задовільний рівень теоретичних знань.</p>	
		<p>15 У відповіді досить повно розкрито з незначними неточностями усі 3 питання екзаменаційного білета. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено достатній рівень теоретичних знань.</p>	
		<p>20 Найявна розгорнута відповідь на усі 3 питання екзаменаційного білета. Під час співбесіди із здобувачем вищої освіти проявлено всебічні, систематичні, глибокі знання матеріалу.</p>	

<p>Політика навчальної дисципліни</p>	<p>Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись «Кодексу академічної доброчесності» та «Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державного аграрного університету».</p> <p>Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - покликання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
<p>Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>Перелік базових дисциплін, що передують вивченню: «Ботаніка», «Генетика», «Механізація, електрифікація та автоматизація сільськогосподарського виробництва».</p>
<p>Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>Презентації, відеоролики.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;">Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І., Власенко В. А. «Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин». Київ, «Вища освіта». 2006. 463 с. 2. Молоцький М. Я., Васильківський С. П., Князюк В. І. «Селекція та насінництво польових культур». Практикум. Б-Ц, 2008. 192 с. 3. Зозуля О. Л., Мамалига В. С. «Селекція і насінництво польових культур». Київ: Урожай, 1993. 416 с. 4. Гаврилюк М.М. «Основи сучасного насінництва». К.: 2004.256 с. 5. Насінництво і насіннезнавство польових культур / за ред. М. М. Гаврилюка. Харків, 2007. 216 с. 6. Макрушин М. М. Насінництво. Київ, Флора. 2011. 400 с. <p style="text-align: center;">Допоміжні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 2023 рік. https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin

Рік введення	<p>2. Державний реєстр суб'єктів насінництва та розсадництва на 2023 р. Київ. https://agro.me.gov.ua/storage/app/uploads/public/5f2/d0a/bb0/5f2d0abb03e71933845769.pdf</p>
	<p>3. Кіндрук М. О., Соколов В. М., Вишневський А. П. Насінництво з основами насіннезнавства. Київ, Аграрна наука. 2012. 264 с.</p>
	<p>4. Насіннезнавство та методи визначення якості насіння сільськогосподарських культур: Навчальний посібник / за ред. С. М. Каленської. Вінниця.: ФОП Данилюк, 2011. 320 с.</p>
	<p>5. Пам'ятка насінняру (частина VII) особливості сучасного насінництва польових культур у зв'язку з приєднанням України до схем сортової сертифікації ОЕСД (мет. реком.). Харків, 2012. 59 с.</p>
	<p>6. Закон України «Про насіння та садивний матеріал», 2015 р.</p>
	<p>7. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин», 2015 р.</p>
	<p>8. ДСТУ 4138-2002 «Насіння сільськогосподарських куль. Методи визначення якості» Держспоживстандарт України, 2003.</p>
	<p>9. Білявська Л.Г., Присяжнюк О.І. Модель ранньостиглого сорту сої. Новітні агротехнології, (електронний наук. журнал). Київ: ІБКІЦБ НААН, 2018. №6. С. 1–15. DOI:https://doi.org/10.21498/na.6.2018.165365. Режим доступу http://jna.bio.gov.ua/article/view/165365</p>
	<p>10. Білявська Л.Г., Присяжнюк О.І. Модель дуже скоростиглого сорту сої. Наукові праці Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків. Київ: ІБКІЦБ НААН, 2018. Вип. 26. С. 120–132.</p>
	<p>11. Білявська Л.Г., Білявський Ю.В., Шаповал О. С., Панченко С. С. Сучасний стан та перспективи насінництва сої в Лісостепу України. Вісник ПДАА. 2020. № 4. С. 45-52. doi: 10.31210/visnyk2020.04.05</p>
	<p>https://doi.org/10.31210/visnyk2020.04.05 (doi: 10.31210/visnyk2020.04.05)</p>
	<p>12. Білявська Л. Г., Білявський Ю. В., Діянова А. О., Мирний М. В. Сорти сої для Степу та Лісостепу України. <i>Вісник ПДАА</i>. 2021. № 1. С. 135–140. doi: 10.31210/visnyk2021.01.</p>
	<p>13. Білявська Л.Г., Білявський Ю.В. Сучасний стан насінництва жита озимого в Україні. <i>Вісник ПДАА</i>. 2021. № 2. С. 67–74. doi: 10.31210/visnyk2021.02.08</p>
	<p>14. Білявська, Л.Г. Сучасні напрями та завдання в селекції сої. <i>Вісник Полтавської державної аграрної академії</i>. 2009. №2. С. 38–40.</p>
Рік введення	2021